

Nagrody Kobiety w Nauce UNESCO i L'Oréal

Ewa Gudowska-Nowak

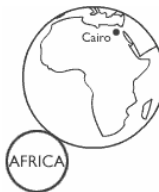
Dla uznanych badaczek wysokie nagrody, dla młodych doktorantek pokaźne stypendia

Program „For Women in Science” został powołany przy współdziałaniu UNESCO i koncernu chemiczno-kosmetycznego L'Oréal. Jego zadaniem jest promowanie uczestnictwa w badaniach podstawowych kobiet, pochodzących z różnych części globu. Ubiegłoroczna edycja nagrody, opisana w marcowym numerze magazynu *Physics Today* (patrz także <http://www.physicstoday.org>), przyznana została pięciu wybitnym fizyczkom o udokumentowanym dorobku.

W opisie motywacji utworzenia programu czytamy, że jest to „jedyna tego typu nagroda przyznawana wyłącznie kobietom w uznaniu ich wkładu w rozwój nauki i osiągnięć zawodowych wypracowanych w skrajnie różnych warunkach społecznych i ekonomicznych”. W istocie nagroda przyznana została naukowcom płci żeńskiej wywodzącym się z pięciu kontynentów, obywatelkom Egiptu, Chin, Argentyny, Turcji i Stanów Zjednoczonych. Jury konkursowe, prowadzone przez dwóch (męskich!) laureatów Nagrody Nobla, Christiana de Duve (laureata Nagrody Nobla w roku 1974 z zakresu medycyny) oraz Pierre-Gilles de Gennes'a (Nobel z fizyki, 1991), rozpatrzyło około 125 wniosków z 40 krajów świata. Postanowiono uhonorować przedstawione poniżej panie:

Dr Karimat El-Sayed z Kairu, profesor fizyki ciała stałego na Uniwersytecie Ain Shams. Większość jej dorobku dotyczy wpływu domieszkowania na zmianę własności fizycznych materiałów. Jest autorką prac omawiających proces zmian w półprzewodnikach w wyniku działania nań tlenu atmosferycznego. Zajmowała się badaniami nad formowaniem się pęknięć w foliach aluminiowych pod wpływem obecnych w nich zanieczyszczeń. Od kilku lat interesuje się też procesami sedymentacji i mineralizacji, jest autorką projektu badań dynamiki tworzenia się złogów i kamieni w organizmie ludzkim. Komentując przyznaną jej nagrodę, podkreśliła wagę tradycji i kultury społecznej na kształtowanie postaw, przyzwalających kobiecie na wykonywanie „niekobiecych zawodów”.

Prof. Fang-Hua Li z Pekinu. Specjalizowała się w dziedzinie mikroskopii elektronowej. Dla tej właśnie metody opracowała szereg numerycznych technik obrazowania i analizy danych, zwiększających precyzję otrzymywanej informacji i umożliwiających wizualizację badanych struktur. Jest uznanym wykładowcą, emerytowanym profesorem fizyki Chińskiej Akademii Nauk.

Prof. Ayse Erzan z Politechniki w Istambule. Jest fizykiem statystycznym, od lat pasjonuje się pochodzeniem struktur fraktalnych i praw skalowania w zjawiskach tak odległych, jak reakcje chemiczne, turbulencja, trzęsienie ziemi czy rozprzestrzenianie się chorób. Analiza tworzenia się kultur bakteryjnych, podobnie zresztą jak powstawanie wyładowań atmosferycznych, dają się opisać tym samym językiem matematycznym i, co za tym idzie, ich ewolucja czasowa i rozkłady przestrzenne rządzone są podobnymi prawami. Ayse Erzan opublikowała wiele prac dotyczących teorii „układów złożonych”, ostatnie dotyczą modeli ewolucji genetycznej i reprodukcji gatunków.

Dr Mariana Weissmann, pracująca na stanowisku niezależnego badacza (Senior Researcher) w argentyńskiej Komisji Energii Atomowej w Buenos Aires. Zajmuje się metodami numerycznymi i ich zastosowaniem w dziedzinie fizyki molekularnej i fizyki ciała stałego, kwantowo-mechanicznym opisem własności elektronowych ciał stałych i biomolekuł, komputerowym modelowaniem procesów klasteryzacji. W ostatnich latach pracuje nad domieszkowanymi silikonem fullerenami. Jest pierwszą kobietą wybraną na członka Argentyńskiej Akademii Nauk.

Prof. Johanna Levelt Sengers, Amerykanka, emerytowany pracownik National Institute of Standards and Technology. Pracowała nad termodynamiką płynów i mieszanin, specjalizując się w zjawiskach krytycznych zachodzących w parach roztworów organicznych i wody. Szczególną wagę mają jej prace poświęcone praktycznym zastosowaniom nietoksycznych roztworów superkrytycznych do przemysłowych procesów ekstrakcji i oczyszczania żywności.

Poza nagrodą (w wysokości 100 000 dolarów dla każdej nominowanej osoby), firma L’Oreal ufundowała też 15 stypendiów naukowo-badawczych (po 20 000 dolarów) dla „wyróżniających się talentem i determinacją” kobiet przygotowujących doktorat bądź starających się o posadę postdoca. Nagrody są do pełnej dyspozycji laureatek; mogą być wydane zarówno na badania naukowe jak i na cele prywatne. Aż pięć spośród nich trafiło do Polski (patrz niżej).

Cieszy fakt, że olbrzymi i zasobny koncern kosmetyczno-chemiczny wspiera badania podstawowe. Niewykluczone, że widzi też w tym swój interes, bowiem wiedza i wyniki badań laureatek konkursu mogą mieć praktyczne zastosowania w technologiach produkcyjnych koncernu.

Wszystkich zainteresowanych odsyłamy do strony internetowej L’Orealu: <http://www.loreal.com/loreal-women-in-science>.

Polskie laureatki konkursu 2003

Dominika Nowis z Warszawy za pracę: *Zwiększanie skuteczności terapii fotodynamicznej in vitro i in vivo.*

Agnieszka Piwkowska z Gdańska za pracę: *Modulatory białek ABC i antymetabolity nad opanowaniem problemu oporności wielolekowej komórek nowotworowych.*

Maria Styczyńska z Warszawy za pracę: *Wpływ polimorfizmu genów apolipoproteiny E, $\alpha 2$ makroglobuliny i katepsyny D na ryzyko zachorowania na chorobę Alzheimer.*

Alicja Józkowicz z Krakowa za pracę: *Rola ligandów PPAR γ w angiogenezie.*

Dorota Słowińska-Klencka z Łodzi za pracę: *Badania nad optymalizacją wartości diagnostycznej biopsji aspiracyjnej cienkoigłowej tarczycy z uwzględnieniem wybranych metod cytometrycznych.*